

Ese de dóve ori in septemana :

Joi-a si Dominec'a.

Pretiuu de prenumeratiune:

pre anu intregu . . . 6 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 3 fl. v. a.
 „ patrariu de anu . . . 1 fl. 50 cr.

Pentru Romani'a si strainetate:

pre anu intregu . . . 9 fl. v. a.
 „ diumetate de anu . . . 4 fl. 50 cr.

LUMINA.

Corespondintiele si banii de prenumeratiune se se adreseze de a dreptulu: Redactiunei „Lumina” in Aradu, cancelari'a episcopésca.

Pentru publicatiunile de trei ori, ce contieniu cam 150 de cuvinte (spatiu de 20 sire garmond) taes'a e 3 fl.; pana la 220 de cuvinte 4 fl. éra mai sus 5 fl., intielegendu-se intr' aceste sume si timbrulu. — Pretiuu publicatiuniloru se se anticipe

Fóia bisericsca, scolastica, literaria si economica.

Organu oficiale alu eparchiei romane gr. or. aradane.

Invitare de prenumeratiune

la

„LUMINA,”

fóia bisericsca, scolastica, literaria si economica.

Cu 1. iuliu vechiu deschidem prenumeratiuni nóue pe semestruu alu doile alu anului 1873. — Pretiuu abonamentulu pre o diumetate de anu e:

Pentru monarchi'a austro-unguresca 3 fl. v. a.

Pentru Romani'a si strainetate 4. fl. v. a. DD. abonanti sunt rugati a nu intardiá cu tramiterea prenumeratiuniloru.

Din privinti'a economiei si mai marei siguritati recomandamu in locu de epistóle de prenumeratiune avisurile postali.

In urma sunt rugati DD. prenumeranti vechi, ca sumele restante de pe semestruu antaiu se le administreze cátu mai curendu, avendu in vedere, cá „Lumina” cá organu oficiale e proprietatea eparchiei si cá redactorulu ei dupa §. 10. din programulu fóiei e responsabilu nu numai facia cu autoritatile de pressa, ci si cu consistoriulu, caru'a are se-i dee socóta.

Principiulu ni este: mai bine a suprinde pre DD. prenumeranti cu lucruri folositorie, decâtu a li face promisiuni cu vórbé góle.

Fóia apare si se spedéza de aici cu punctualitate.

Aradu, 13. iuniu 1873.

REDACTIUNEA.

PARTE OFICIALE.

Nr. 416. Pres.

Cerculariu.

Catra oficiele protopresbiterale din districtulu Oradii-mari.

In legatura cu literele presidiale emanate de aici'a cu datulu 18 Iuniu a. c. Nr. 411, prin cares'a adusu la cunoscenti'a organeloru nóstre bisericesci, a clerului si poporului eparchialu trist'a scire despre repausarea preabunului parinte Metropolitu alu nostru, arhieredului Andreiu baronu de Siagun'a, intemplata la 16 Iuniu a. c. si totodata s'a dispusu indatinat'a glasuire a clopoteloru, — conformu dispusetiuniloru arhieresci ale Preasantiei Sale domnului episcopu diecesanu alu nostru din 17. Iuniu a. c. onoratului cleru si credintiosului poporu alu nostru se pune in detorintia: ca

1. In decursu de siésa septemani la liturgia se se pomenésca numele fericitului arhieriscopu si Metropolitu Andreiu in ecteniile mortiloru.

2. La decurgerea acestoru siésa septemani intr'o di de sambata in tóte bisericile nóstre se se tiena parastasu pentru odihn'a aceluasi fericitu Arhieriscopu si metropolitu.

(Tit.) DTa esci insarcinatu a impartasi cu tóta grabirea acést'a ordinatiune preotimei parochiale din tractulu submanuatu si a starui, ca detorinti'a nóstra catra memori'a fericitului Metropolitu se se implinésca pretotindenia cu tóta pietatea si devotiunea, scriindu-se numele fericitului in Diptic'a arhierieloru repausati.

Oradea-mare, 25 Iuniu 1873.

Mironu Romanulu,

Archimandritu si vicariu episcopescu.

Nr. $\frac{892}{220}$ scol.

Cerculariu

tuturoru p. t. inspectori te scóle in districtulu Consistoriului din Aradu.

Innaltulu ministeriu reg. ung. de cultu si de invetiamentu, prin carthi'a sa din 11. aprile a. c. Nr. 9746. incunoscintiéza pe subscrisulu Consistoriu cumca intru intielesulu articlului de lege 38. din 1868., §. 133. au ordinatu inspectoriloru reg. de scóle a se tiené si estimpu cursurile suplenitorie. Totodata Innaltulu ministeriu provóca acésta jurisdictiune diecesana ca, in lucrare cu inspectorii reg. de scóle, se facemu dispusetiunile de lipsa pentru participarea invetiatoriloru la aceste cursuri suplenitorie, cari se vor tiené in feriele mari ce vinu si la terminele ce se aréta mai la vale pentru fiecare comitatu deosebi.

Carthi'a ministeriala aréta cá la acestu cursu au se se infacisieze in ordinea prima acei invetiatori cari au lipsa de a fi introdusi in propunerea celoru mai necesarie obiete de invetiamentu, éra in ordinea a dóu'a au se se infacisieze acei invetiatori cari n'au capetatu inca instructiune in metodu de a propune geografí'a, istori'a naturala si fisic'a.

Innaltulu ministeriu a dispusu ca acei invetiatori, cari vor participá la acestu cursu suplenitoriu, se capete din cass'a statului 60 (di: siése dieci) de cruceri la di.

Cu referintia la acésta dispusetiune ministeriala d. Martinu Billmann, inspectorulu reg. de scóle pentru comitatulu Carasiului, sub 11. maiu a. c. nr. 219. incunoscintiéza aici cumca invetiatoriloru din Comitatu Carasiului, cari vor participá la cursulu numitu, li se va propune — daca va subversá necessitatea — essercitie de vorbire si memoriali, limb'a materna, metodu legograficu si computulu; — éra invetiatoriloru mai deprinsi li se va propune geografí'a, istori'a naturala si fisic'a, apoi li se vor dá instructiuni in privinti'a intrebuintariii requisiteloru de invetiamentu, precum si instructiuni in gradinaritu si in gimnastica. Cursulu suplenitoriu pentru invetiatorii din comitatulu Carasiului, se va tiené in Lugosiu, in edificiuu gimnasialu, si se va incepe in 22. augustu an. cur. stil. nou, si va tiené pana in 22. septembre. Diurnele câte de 60. de cruceri, pe timpulu petrecerii invetiatoriloru la acestu cursu, se vor solvi in faci'a locului din cass'a statului.

Inspectoratul reg. de scóle pentru comitatele Unia-dóra si Zarandu, sub 20. iunie a. c. Nr. 747. incunoscintiéza cumca invetiatorii din comitatulu Zarandului vor avé cursu suplenitoriu in preparandi'a de statu din Deva, si se va incepe la 11. augustu an. cur. st. n. Propunerile si diurnele vor fi precum se spuse mai sus.

Pentru invetiatorii din comitatulu Torontalului, in-inspectoratul reg. alu acestui comitatu incunoscintiéza sub 7 maju a. c. cumca cursulu suplenitoriu se va incepe la 26 julu an. cur. stil. nou in Gimbolia (Zsombolya) si se va tiené siese septemani. Propunerile si diurnele ca mai sus.

D. Antoniu Marx inspectorulu reg. de scóle in comitatulu Temisiului, sub 3 maju an. cur. nr. 403. incunoscintiéza cumca pentru invetiatorii din comitatulu Temisiului, cursulu suplenitoriu se va tiené in Temisió'a, in-ependu la 3 augustu an. cur. stil. n. paña la 14. septembrie. Invetiatorii si aici vor fi impartiti in dóue clase, de dupa cunoscintiele loru, si asia vor fi propunerile. Pre langa amintitele diurne din ingrigirea nunitului d. inspectore reg. vor capetá invetiatorii mai seraci si cortelu gratuitu pre cátu se va puté in localitatile de scóla.

Inspectorulu reg. de scóle pentru comitatele Aradu si Cianadu, d. Alessandru Hofbauer, sub 6. iunie a. c. Nr. 222 incunoscintiéza cumca cursulu suplenitoriu pentru invetiatorii din aceste comitate se va incepe cam in mediloculu lunei lui augustu in Aradu. Sub datulu presinte Consistoriulu ilu recerca denou pentru a se defige o di anumita, carea apoi numai-de-cátu se va aduce la cunoscinti'a inspectorilor nostri scolari din comitatulu Aradului.

De la inspectorulu reg. de scóle pentru comitatele Bichisiu si Ciongradu, d. Emanuilu Vadász din Segedinu, nesosindu pana acum unu terminu anumitu pentru deschiderea acestui cursu, éra si sub datulu presinte ilu recerca Consistoriulu, si indata cum va sosi respunsulu, se va publicá inspectorilor nostri scol. din cottulu Bichisiului spre scire si acomodare.

Considerandu cumca in celea mai multe comitate, terminulu deschiderii acestoru cursuri este degiá cunoscutu, Consistoriulu au aflu cu cale a nisui efeptuirea hotaririi sinodului eparchiale de estimpu, adusa in siediñti'a VI. din 20. aprile v. an. cur. sub Nr. 120.

In acésta hotarire, sinodulu eparchialu considerandu impregiarile faptice nóue, si a nume considerandu cerculariulu Escelentiei Sale a Domnului ministru de culte si de invetiamentu, adresatu Ordinariateloru sub datulu de 22. fauru. a. c. Nr. 1., precum si asecurarile date de Escelinti'a Sa oralmente la fiecare ocaziune, cà nu este contrariu scóleloru confessionali si nu li doresce scaderea, ci perfectionarea, — a dechiaratu cà alinandu-se in mare parte temerile bisericej nóstre, ce ni le-au desceptatu legea pentru instructiunea publica si modulu cu care incepuse ea a fi essecutata, acésta temere a incetatu a fi motivu de a oprí pre invetiatorii nostri confessionali dela cestiunatele cursuri suplenitórie. Dreptu ce sinodulu a hotaritu a se concede invetiatorilor nostri confessionali cercetarea cursuriloru supletórié ordinate de guvernulu.

P. T. inspectori cercuali de scóle ai acestui Consistoriu, din comitatele Torontalu, Temisiu Carasiu si Zarandu, prin acésta sunt provocati a indrumá pre invetiatorii submanuati a participá la cursurile suplenitórié ce se vor tiené la timpulu si in loculu amintitu mai sus; — éra p. t. inspectori consistoriali de scóle din comitatele Aradu, Bichisiu si Cianadu sunt provocati a-i incunoscintiá pre invetiatorii se fie in aseptarea terminulu pentru deschiderea cursuriloru suplenitórié in aceste comitate, cari termine pentru aceste comitate se vor publicá indata ce le vom poté capetá de la dd. inspectori regesci de scóle.

Preste aceea cà de aici se incunoscintiéza toti inspectorii reg. de scóle, mai este de lipsa ca si inspectorii consistoriali de scóle, se arete indata, fie-care inspectorului reg. din comitatulu respectivu, numerulu invetiatoriloru submanuati cari au se participe la acestu cursu. La timpulu seu epoi, inspectorii consistoriali vor grigi ca acei invetiatorii se se si presinte nesmintitu la cursu, si-i va indemná la o diligintia si la o purtare buna carea, casí pana acum'a, se faca onóre statului invetiatorescu alu nostru.

Prin aceea cà acestea cursuri se vor impartí in clase de dupa cunoscintiele invetiatoriloru, — vor avé privilegiu atátu cei cu ceva calificatiune mai putiena se-si suplinésca ce mai lipsesce, cátu si celoru deplinu calificati li se va dá ocaziune spre perfectiunarea loru prin culegerea de esperiintie si cunoseintie de la colegii de asemene misiune, prin imprumutarea unor'a de la altii. Toti barbatii de sciintie, dupa ce au ajunsu o calificatiune, nisuescu spre perfectiunare, si acésta nisuintia onorabila o cultiva in viéti'a loru intréga càci sciinti'a e mare si calea e lunga pana la perfectiune; si desclinitu pedagogulu nisue mai alesu de cátu toti, avendu in sine convingerea dulce si santa cà elu, mai nainte de toti, este chiamatu a formá omu, biserica si natiune.

Inspectorii reg. de scóle, aretandu terminele deschiderii cursuriloru acestor'a, au notificatu aici espresu cumca limb'a propunerii in aceste cursuri pentru invetiatorii romani va fi limb'a romanésca, si cà toti invetiatorii cari se vor infacisiá, se vor impartasi la beneficiulu de diurne.

Preste acésta, Consistoriulu s'au adresatu atátu Innaltului ministriu cátu si inspectoriloru reg. de scóle cari n'au aretatu inca terminulu deschiderii acestui cursu, ca se medilocésca cursuri cu propuneru romanesci si cu beneficiu de diurne. Era oficiolatele de vicecomiti din tóte comitatele de pre teritoriulu acestui Consistoriu, sunt recercate a medilocí la comune carutie gratuitu pentru invetiatorii cari vor merge la cursulu amintitu.

P. T. DTa numaidecátu vei publicá acestu cerculariu invetiatoriloru din inspectoratul submanuatu, si vei aretá inspectorului reg. respectivu numele si numerulu invetiatoriloru din inspectoratul P. T. DTale cari au se participe la acelu cursu, éra la timpulu seu vei reportá Consistoriului atátu despre cei cari au participatu, cátu si despre cei ce au absentatu, si despre causele absentării.

Aradu. 5 iuliu 1873.

Procopiu Ivacioviciu m. p.,
Episcopulu Aradului.

PARTE NEOFICIALE.

Ateismulu seclului presinte.

„Nu religi'a deraza din moralu, ci moralulu se nasce din religia; moralulu nu póte se aiba inceputulu seu in omulu fisicu, netagaduitu fiindu, cà déca ómenii pierdu ide'a lui Dumnedieu, atunci ei se arunca in tóta crim'a, cu tóte cà spre a lu infrená sunt legile si cálai.“

Icoñ'a lumei, 1841. Nr. 5.

Ateismulu ce s'a ivitu mai cu séma pe la seclulu XV. si XVI n'a avutu altu scopu de cátu se propage idei si tese prejudicióse spiritului celui blandu si sacru religiosu, ce l'amu primitu dela insusi Dumnedieu-Omulu.

Acel'a totu mai tare s'a abatutu dela calea adeverului, pana candu a degeneratu a opugná tocma si finti'a lui Dumnedieu. Dumnedieulu adeveratu érá schimbatu in diei mintiunos, ér' mandatele divine batjocurite, si calumniate, ca nesce lucruri daunóse pentru omenime.

Ce a pututu se resulte din batjocurirea acésta decátu: desmoralisatiune generale atátu in afaceri religiose cátu.

si in celea politice séu sociale? Omenimea erá abatuta, dela conditiunile prin cari ar fi pututu se strabata la rezultatele perfectiunii si a binelui comunu. Spiritulu omenescu totu mai tare se consumá si lancedié ca si plant'a ce nu are locu d'a se desvoltá la inaltimea chiama-rei sale.

Noi inse de situatiunea cea trista din trecutu nu ne mirámu; pentru-cá principiile crestinismului erau desvoltate mai putienu, de cátu ce sunt astadi, in sec. alu XIX., candu ne mandrimu cá traimu in epoc'a luminiloru. Dar', vai ce sinamagire colosale! Mai bine am dice, cá astadi traimu, in timpulu orbecatiunii in timpulu desmoralisatiunii generale.

Vedému, cá ateismulu si-a redicatu scól'a din nou, a caruia scopu este: *a remané pe langa principii scrintite, aventurate de ratiunile matadoriloru corupti; a creá lege noua in suer'a ei; a adorá materialismulu, a indumnediéi mintea, si a condamnă totu ce este salutaru pentru sufletulu omenescu.*

Intr'adeveru! religiunea, moral'a crestina si omeni'a astadi sunt numai nisce fantóme absurde, care desí câte pe o clipa tresaru ici colé in gámaliele unor'a, éra-si apunu cátu mai cu graba si dupa cum aducu cu sine interesele materialismului indumnedieitu.

Suntemu de convinctiune, cá de s'ar ivi Apostolulu, si de ar privi preste omenimea de astadi, ar eschiamá in sine: acest'a e genulu omenescu si timpulu pentru care s'a prorocitu, „cá va fi timpu, candu invetiatur'a cea sanetósa nu o voru primí, ci dupa poftete sale 'si-voru alege loru-si invetiatori; cari voru scarpená wrechile, si dela adeveru audiulu loru 'si-voru întórce, si la basne se voru plecá.“ Er intr'altu locu: „cá voru vení in dilele celea de apoi batjocuritori, cari voru umblá dupa poftete sale.“

Cui i mai incape indoiéla, cá omenimea de astadi, nu umbla dupa pofte, placeri si speculatiuni?

Precumu intieptulu Apostolu, astfeliu, nici noi nu intielegemu aci pre hebeucii aceia, cari si altcum nu pré multa dauna potu causá: ei pre cei ce orbulu norocu ii a adusu la óresi-care védia, si cari apoi venendu interesele marsiave pentru d'a figurá de filosofi, doctori, si naturalisti mari, incérca a nimiciá chiaru conditiunile de viétia ale unui poporulu crestinu.

In trecutu a fostu timpuri si de acelea candu chiaru unele state voiau se sustee fora religiune, avendu ele societati constituite prin diferite feluri de statute cu scopuri diverginte intre sine. Dar intentiunile acelea precum atunci, asia si mai apoi, vedemu cá s'au nimicitu; cáci li-a lipsitu moralulu: unic'a basa firma si neclatita pentru ori-ce avantajiu.

Indiferentismulu religiunariu in poporu inca s'a escatu si ié dimensiuni ici colé amenintatórie mai cu séma prin influinti'a celoru mari, numiti filosofi. Si in imperiulu Romei la inceputulu crestinetatii serviciulu divina, erá respectatu de catra civile romanu; inse batjocuritu din partea proletariului. Astfeliu a si trebuitu se urmeze evenimentulu celu tristu pentru Rom'a; cáci cea mai mare parte nu voié se créda cá din colo de nori, inca mai esista unu tronu a fara de alu *Iegiunariloru.*

Intre asemene impregiurari critice consolidarea crestinismului abia erá posibila, si ca fapta implinita numai atunci a potutu deveni dupa-ce s'au delatatu opunerile stricatióse astfelu: *cá ratiunea a trebuitu sè se subordineze unei fiintie mai nalte, dela carea mai multu se nu se abata nici intr'unu modru.*

A sustatu principiulu acest'a peste XVIII. secli de ani, desí din timpu in timpu a suferitu potieniri si a fostu

asaltatu; inse teologi'a s'a aparatu totudeun'a cu resolutiune, se apara si in presinte, si se va apará in veci.

Candu teologi'a acésta lupta nu o ar puté continuá mai multu, si s'ar observá cá principiile crestinismului au stegnit: atunci putemu deduce si durat'a lumei, ceea ce astadi, matematicii, naturalistii, astronomii si altii, se nivescu ca prin aparatele loru se o scruteze. Dar debile si zadarnice scrutari!

Principiulu teologicu intrece cercárilé omenesci, candu dice, cá: „pentru multimea fora de legiloru, dragostea multor'a va recé si atunci va veni sfársitulu“.

(Va urmá.)

Immormentarea ✓

Escelentiei Sele Présantitului Parinte

Andrei Baronu de Siagun'a,

Archiepiscopulu Ardélului si Metropolitulu Romaniloru de religiunea gr. or. din Ungari'a si Tranni'a.

(Urmare si fine.)

„Conductulu funebralu s'a pornitu amesuratu programei statore prin testamentulu publicatu in nr. nostru de ieri. Simplu dara imposantu precum tóte faptele si creatiunile lui Siagun'a — i-a fostu si conductulu funebralu. Durere numai cá creatorulu acestei ultime opere n'a fostu martore. N'a fostu — cáci atunci aru fi observatu manifestarea unei iubiri si veneratiuni adenci ce nu se póte suplini prin nice o programa si prin nice o dispositiune.

„Servitorii si preotii deosebitelor biserici, de-si divergéza in dogmele loru de credintia, asistara la conductulu funebralu alu lui Siagun'a toti si din tóte partile. Sunetele sfasiatóre de anima ale campanelor deosebitelor confessiuni anunciau actulu duros ce se petrecea. Alipirea fésca, iubirea si veneratiunea profunda catra Siagun'a a intrunita o multime de preoti gr. or. din tóte partile Transilvaniei si Ungariei la Sabiiu spre a dá Archipastoriulu pré iubitu ultim'a onóre. Si cu adeveratu multi dintre jalnicii — pentru a carora crescere si inaintare s'a ingrijitu marele Archipastoriu, urmau conductului cu anima sfasiata, ca acel'a carui'a i datorescu cu atâtea multiamite pentru bunatatile cele multe si mari cele reversá cu tóta iubirea parintésca si din tóta prisosinti'a — a incetatu a mai fi. — Iubirea si veneratiunea au indemnatu pre episcopulu din Caransebesiu Popasu si pre fii cei credinciosi si bravi ai biserici gr. or. din Brasiovu a alergá cu unu trenu separatu la Sabiiu.

„Brasiovenii se acompaniara la 9 óre in piati'a cea mare la conductu. Tóte autoritatile militare, civile si bisericesci, diferitele scóle si institute si totu ce se tiene de lumea oficiósa si onoratoria au fostu reprezentate ca corporatiune la conductu.“

Ajángendu conductulu la marginile hotarului Resinariloru fu intempnatu de tinerimea scolara de aci de invetiatori, de preotime si de membrii comunei precum si de pré numerosu poporu, care in ordine frumósa inaintá spre Resinari, — si aci sub sunetulu clopotelor delat tóte bisericile pre sub trei arcári de trimfu facute de bradi verdi si decorate cu flamuri negre spre biserica cea mare, unde se asiediá cosciugulu pre unu catafalcu negru.

In aceea si sér'a se facu priveghiere in biserica cea mare din Resinari; éra a dóu'a di Joi la 9 óre, conformu despusetiuniloru testamentaria se celebrá St'a liturgia si apoi servitiulu funebralu, dupa a carui finire se asiediara remasitiile repausatului in cript'a aname pregatita in apropierea memoratei biserice.

La aceste servitii inca asistara multi condolenti din cei ce venira cu conductulu din di'a promergatória precum si de aici ce venira numai in acésta di. Intre acesti'a veduramu pre Escel. Sea comandatele generalu Ld. M. C. baronu de Ringelsheim si Generalulu cav. de Reichetzer precum si alti oficeri inalti dela apertorii tierci, autoritati civile si bravii nostri brasioveni.

Cu lacremile ce inundau fetiele tuturoru, dupa ce se depusera cununi de flori pre cosciug si pre momentu si dupa ce aruncara câte o mâna de tierena pre cosciug se departara cu totii dela loculu, care a primitu in sinulu seu remasitiile cele mai scumpe ale barbatului cu nume nemuritoriu, pentru meritele cele ce abia se voru puté cu fidelitate descrie.

La momentu s'au impartitu de catra spiritualulu P. Germanu intre seraci 200 fl. lasati de repausatulu spre scopulu acest'a

Condolentii brasioveni cari venisera si aici cu stindardulu lor, ca se dea ultimulu lor tribut de recunoscintia metropolitului si arhiepiscopului nostru si alu densiloru, indata dupa inmormentare se dusera la préecuviosia sea P. Archimandritu Vicariu arhiepescu Nicolau P o p e 'a pentru ca se-si esprime durerea lor si a comitentiloru lor. Fiindu că erá de fatia si Presanti'a Sea P. Episcopu alu Caransebesiului Ioanu P o p a s u, miscatu de o alipire atátu de mare cătra defunctulu mare demnitaru biseescu se adresa mai antaiu Présanti'a Sea cu cuvinte parintesci si de recunoscintia pentru o purtare asiá frumósá si démna de densii. Dupa acést'a multiam P. Archimandritu si Vicariu arhiepescu in numele Consistoriului archidiececanu pentru condolentia carea a fostu o nóua dovéda despre purtarea cea brava a romaniloru din Brasiova dovedita cu multe alte ocasiunii si carea acum se confirma de nou.

Comun'a Rasinari, ca se tacemu de ospitalitatea cea esemplara a P. Sav'a Popoviciu, a altoru preoti si mireni particulari, a datu o mésa comuna la carea a luat parte toti condolentii. La acést'a mésa in terminii cei mai corespunditori a multiamitu P. Archimandritu N. Pope'a Vicariulu Arhiepescu condolentiloru pentru amórea ce a dovedit'o si cu ocaziunea acést'a repausatului*) cam in urmatórele:

„Astadi avurámu marea nenorocire a dá pamentului pretiósele remasitie ale prédemnului, préscumpului si préiubitului nostru parinte sufletescu **Andreiú Bar. de Siagun'a**. Póte că amu fi avutu inca si alte datorintie de implinitu fatia cu reposatulu, póte ca amu fi trebuitu se-i amintimu decursulu vietiei, se-i aretámu faptele cele mari si meritele; dara acestea nu se poteau face, fara abatere dela dispusetiunile testamentarie.

„Dealtmintrea, cine a fostu metrop. **Siagun'a?** o scimu cu totii; ni o aréta trecutul, si ni o va aretá viitoriulu póte si mai bine. Pentru aceea me simtiu deobligatu a esprime in numele Consistoriului archid. caldurós'a multiamire, tuturoru prea stim. domai, cari binevoira din departare si de aprópe a participá la petrecerea cea din urma a reposatului in Domnulu. Ti multiamescu si tie onorab. comuna din Resinari, carea avusi onórea, singura, dintre nenúmeratele comune din provinci'a nóstra metropolitana, a cuprinde pre marele archiereu in sinula Teu. Aduti aminte, că prin acést'a ai primitu un'a din petrele cele mai scumpe, margaritariulu celu mai mare spre pastrare. Pastrédia-lu deci si ingrijesce de elu, ca de lumin'a ochiloru.“

La im momentarea E. scel. Se le P. Archieppu si Metropolitu a fostu reprezentatu si Consistoriulu din Oradea mare prin Préecuviosia Sea P. Archimandritu si Vicariu Eppescu Mironu Romanu, iéra comun'a bisericésca de acolo prin avocatulu Ioanu F a s s i a' si prin proprietariulu Alesandru D r a g o s i u; asemenea Consistoriulu din Aradu prin P. Protosincelu Andreiú P a p u si P. Protodiaconu. G o l d i s i u, I. Sierbanu protopr. si altii; din dieces'a Caransebesiului au fostu dintre clericii prof. de teol. M u s t 'a. P. Prot. Atan. I o a n o v i c i u si P. Prot. D i m i t r i e v i c i — si multi mireni din ambe eparchiele.

„Telegrafulu Rom.“

VARIETATI.

Avisu: A esitu de sub tipariu brosiur'a I. din „Manualulu populariu de agricultur'a practica, inzestratu cu mai multe ilustratiuni despre cele mai insemnate unelte agricole si dedicatu Asociatiunei Trne pentru literatur'a si cultur'a poporului romanu, de George Vintila inspectore silvanale districtuale. Cuprinde: Nutritiunea si compositiunea plantelor; pamentulu, clasificarea, lucrarea si imbunatatirea lui si o particia din capitululu despre gunoiu. Abonamentulu se face la autorele in Fagarasiu. Pretiulu unei brosiuri face 40 cr, cu trimiterea pe posta 46 cr. Dela 10 esempl. se dá unulu gratis. Brosiur'a II. inca se va trimite cătu de curandu Dloru abonanti, 4 cóle suntu dejá tiparite gat'a, se póte procurá si prin Redactiunea acestui diuariu. *)

+ **Literariu:** A esitu de sub tipariu „Schematismus der Bukowinaer griech.-oriental. Diöcese für das Jahr 1873. Czernowitz. Druckerei des R. Eckhardt.“

Pagin'a 1-ma contine urmatóri'a istorisire:

„Bukowinaer Bisthum. Dasselbe wurde von dem Fürsten der Moldau Alexander dem Guten zu Anfang des XV. Jahrhunderts, fast gleichzeitig mit der Suczawaer Metropole, zu Radautz gegründet, woher die Bukowinaer Bischöfe auch den Titel „Bischöfe von Radautz“ führen.

*) Astfelu e de a se intielege reflexiunea din „Her. Ztg.“ prin carea so dice, ca P. Archim. a golitu unu paharu pentru vecinie'a pomenire a repausatului.

*) Celelalte diuare nationale inca suntu rugate se binevoiesca a primí acestu avisu intre varietati.

Während Suczawa im Jahre 1630 aufhörte, der Sitz der moldauischen Metropolit zu sein, welche ihre Residenz im genannten Jahre nach Jassy verlegten, blieb Radautz die Residenz der Bukowinaer Bischöfe bis nach der zwischen dem kaiserlich österreichischen Hofe und der Pforte am 7. Mai 1775 zu Constantinopel abgeschlossenen Convention und nach der auf dieser Grundlage im Jahre 1777 erfolgten Einverleibung der Bukowina mit dem österreichischen Kaiserstaate — der Sitz der Bischöfe im Jahre 1784 von Radautz nach der neuen Landeshauptstadt Czernowitz übertragen wurde.“

Zu diesem Bisthume gehörten die Güter Radautz, Kotzmann, Laschkiwka, Suchowerschow, Kliwodin, Dawidestie und Rohozna, welche im Jahre 1786 für den Bukowinaer gr.-or. Religionsfond mit eingezogen wurden.

Sermana biserica romana, unde ai devenitu cu literatur'a ta!

Post'a redactiunei:

Dlui Andreescu in Beregsu: In tipografia se desfaeu literile de locu ce s'a tiparitu diariulu; in urmare pentru Dvostra trebuie se se culéga si tiparésca de nou si e de lipsa ca singuri se ve intielegeti cu tipografulu.

Diui B. in Curticiu: Rebdarea e tierin'a unde resaru si se desvólta virtutile crestinesci; va aparé cătu mai curendu.

Dlui Dr. V. in T: Cu cele comunicate ne ati supriusu si fórté deobligatu.

Dlui G. M. in J: Am tramisu ce ai ceratu; deslucre inse la ce m'ai intrebatu, nu-ti potu dá din cauza că eu despre atari tace nu am nici o cunoscintia cu atátu mai pucinu despre usulu lor.

Concursu.

1—3

Pentru ocuparea postului de invetiatoriu la scól'a confesionala gr. or. romana in Comun'a Micalaca dieces'a si inspectoratulu Aradului cu care suntu impreunate urmatórele emoluminte anuale: 220 fl v. a. in bani gata din cass'a speselor Comonale totu de una pe patrariu de anu nainte, 1/4 sesiune pamentu aratoriu. 12 orgii lemne de focu, din care este a se incaldí si scól'a, cuartiru liberu pomposu cu intravilanu de 1/2 jugeru si venituri stolarie dela ingropatiuni si altele.

Doritorii de a ocupá acestu postu suntu avisati asi trimitte recursele lor de a dreptulu presidiului Comitetului parochialu pana in 19/31. Augustu. a: c: candu diminétia la 9 óre se va tiené si alegerea, — prevediute su testimoniu despre absolvirea cursuriloru pedagogice si de calificatiune cu calculu bunu, atestatu de moralitate si testimoniu despre absolvirea de celu pucinu 4 clase gimnasiale; inse cei ce vor puté documentá, că suntu binemeritati pe terenulu invetiamentului voru fi preferiti chiaru desi vor avé numai 2 clase gimnasiale. — Concurentii si pana atuncia se invita pentru desteritate in cantarile rituale, a se presentá intr'o di de Duminea séu serbatóra in persóna la st: Biserica:

Micalac'a 1/13 Iuliu 1873.

Comitetulu parochiale, cu scirea si invoirea mea:

Ioane Popoviciu Deseanu

Inspect. scol. cerc.

Concursu.

3—3

Pentru statiunea invetiatorésca vacanta din comun'a Sistarovetiu inspectoratulu Lipovei se publica concursu nou pana in 15 Iuliu vechiu, candu va fisi alegerea.

Emolumintele sunt in bani 150 fl. 24 cubule grau 24. cucurudiu 100 pundi clisa. 75. pundi sare, 15 pundi lumini. 12 orgii de lemne din care se va incaldí si scól'a, 4 jugere livéda fenétia, cortelu liberu cu 3/4 jugeru gradina pentru legumi.

Doritorii de a fi alesi in acésta statiune, au recursurile lor dovedindu essamenulu de calificatiune, adresate comitetulu parochialu in Sistarovetiu, a le trimitte la subscrisulu in Lipov'a, si pana la terminulu prefiptu au a se infeciosia in vre una din Domineci séu serbatori in s. Biserica de acolo pentru cantare.

Sistarovetiu 17. Iuniu 1873.

In contielegere cu comitetulu parochialu.

Christoforu Giuchiciu inspectoru cercualu de scóle.